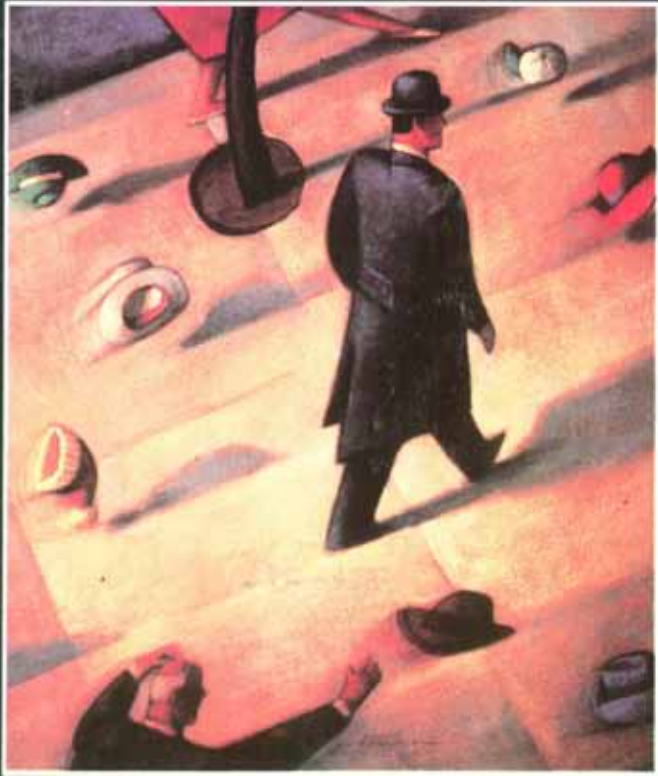

Walter Mosley
MAVİ ELBİSELİ
ŞEYTAN

POLİSİYE
DİZİ

İngilizce aslından
çeviren
PÜREN ÖZGÖREN

Walter Mosley
MAVİ ELBİSELİ
ŞEYTAN

POLİSİYE
DİZİ

ISBN 975-510-860-2

© 1990 by Walter Mosley /

Akçalı Telif Hakları Ajansı / Can Yayınları Ltd.Şti. (1996)

Bu kitap, İstanbul'da Can Yayınları'nda dizildi,

Eko Basımevi'nde basıldı. (1998)

Dizgi: Serap Kılıç

Walter Mosley
MAVİ ELBİSELİ
ŞEYTAN

ROMAN

İngilizce aslından
çeviren
PÜREN ÖZGÖREN

CAN YAYINLARI LTD. ŞTİ.

Hayriye Caddesi No. 2, 80060 Galatasaray, İstanbul
Telefon: (0-212) 252 56 75 - 252 59 88 - 252 59 89 Fax:252 72 33

Özgün adı
Devil in a Blue Dress

Joy Kellman, Frederic Tuten ve Leroy Mosley için

Joppy'nin barına beyaz bir adamın girdiğini görünce şaşırđım. Nedeni salt beyaz olması değildi; hafif grimsi, beyaz bir takım giysiyle aynı renk bir gömlek giymiş, hasırdan yapılmı, Panama şapka takmıştı, ayakta parlak, bembeyaz, ipek çoraplar ve kemik rengi ayakkabılar vardı. Hafif çilli, düzgün teni soluktu. Çilek sarışını saçlarının bir tutamı şapkasının şeridinden kurtulmuştu. Geniş gövdesiyle kapladığı kapının eşiğinde durdu, solgun gözleriyle salonu taradı; böyle bir göz rengini daha önce kimsede görmemiştim. Bana bakınca içimi ani bir korku dalgası yaladı, ama bu duygu çabucak geçti, çünkü 1948 yılındaydık ve artık beyazlara alışmıştım.

Tam beş yılını, Afrika'dan İtalya'ya kadar her yerde, Paris'te, Almanya'da beyaz erkeklerin, beyaz kadınların arasında geçirmiştim. Onlarla yemiş, onlarla uyumuştum; ölümden en az benim kadar korktuklarını öğrenmeme yetecek kadar mavi gözlü genç adam öldürmüştüm.

Beyaz adam bana gülümsedi, sonra bara, Joppy'nin pis bir bezle parlattığı mermer tezgâha doğru yürüdü. El sıkıştılar, iki eski dost gibi selamlaştılar.

Beni şaşırtan ikinci şey, adamın Joppy'i huzursuz etmesi oldu. Eski bir ağır sıklet boksörü olan Joppy çe-

tin cevizdi, ringde olsun, sokakta olsun yumruklarını konuşurmaktan hiç çekinmezdi; oysa şimdi başını bir yana eğmiş, beyaz adama gülümsüyordu, tıpkı şanslı ya-ver gitmeyen bir satıcı gibi.

Tezgâhın üzerine bir dolar bırakıp gitmeye hazırlandım, ama daha tabureden inmeme kalmadan Joppy bana döndü, eliyle yanına çağırırdı.

"Buraya gel, Easy. Burda sennen tanıştırmak istediğim biri var."

O renksiz gözleri üzerimde hissedebiliyordum.

"Easy, bak bu benim eski bi dostum: Bay Albright."

"Bana DeWitt diyebilirsin, Easy," dedi beyaz adam. El sıkışı güçlü ama kaygandı; bileğime bir yılan sarılı-yormuş duygusuna kapıldım.

"Merhaba," dedim.

"Bak, Easy," diye sürdürdü Joppy sözünü, öne doğru eğilip sırtarak. "Bay Albright'nan biz çok eski dostuz. Belki de L.A.'deki en eski dostum. Evet, çok eski."

Albright gülümsedi: "Çok doğru. Jop ile yanılmı-yorsam 1935'te tanıştık. Ne kadar olmuş? On üç yıl, değil mi? Savaştan önceydi; ülkedeki her çiftçinin ve erkek kardeşinin karısının kapağı Los Angeles'a atmak istemesinden önce."

Joppy bu şakaya kahkahalarla güldü, bense kibarca gülümsedim. Joppy'nin bu adamla ne tür bir işi olduğunu merak ediyordum, bir de, bu adamın benimle ne tür bir işi olabileceğini.

"Nerelisin, Easy?" diye sordu Bay Albright.

"Houston."

"Houston; gerçekten güzel kenttir. Oraya arada bir giderim, iş için." Bir an susup gülümsedi. Zamanı boldu anlaşılan. "Ne iş yapıyorsun?"

Yakından bakınca gözleri, ardıçkuşunun yumurtasının rengindeydi; donuk ve ölgün.

"İki gün önçesine kadar Champion Uçak'ta çalışıyodu," dedi Joppy, yanıtlamadığımı görünce. "Onu işten çıkardılar."

Bay Albright canının sıkıldığını göstermek için pembe dudaklarını büzdü. "Çok kötü. Şu büyük şirketler insana hiç değer vermezler. Bütçe denk gelmedi mi, on aile babasını işten atıverirler. Ailen var mı, Easy?" Güneyli, hali vakti yerinde bir beyefendiye özgü bir konuşma biçimi vardı; sözcükleri uzatıyordu.

"Hayır, yok. Tek başıyım," dedim.

"Ama onlar bunu bilmiyor ki. On çocuğun olabiliirdi, bir tane de yolda olabiliirdi, ama onlar seni yine de kovarlardı."

Joppy bağırdı: "Çok doğru!" Çakıl taşıyla dolu bir hendekten geçen bir alay askerin çıkardığı gürültüyü tek başına çıkartıyordu. "O büyük şirketlere sahip olanlar işe bilem gelmezler, yalnızca telefon açıp paranın durumunu sorarlar. Ve mutlaka iyi bi cevap almak isterler, aksi halde bi kaç kelle gidebilir."

Bay Albright güldü, Joppy'nin koluna hafifçe vurdu. "Neden bize birer içki vermiyorsun, Joppy? Ben viski alacağım. Sen ne istersin, Easy?"

"Her zamankinden mi?" diye sordu Joppy bana.

"Evet."

Joppy yanımdan uzaklaşınca Bay Albright döndü, gözlerini salonda gezdirdi. Bunu birkaç dakikada bir yapıyordu; hafifçe dönüyor, odada herhangi bir değişiklik olup olmadığını denetliyordu. Oysa görülecek fazlaca bir şey yoktu. Joppy'nin yeri, bir et deposunun ikinci katında, küçük bir bardı. Tek müşterileri zenci kasaplardı; onların da günün bu saatinde, yani öğleden sonra hâlâ çalıştıklarına kuşku yoktu.

Çürümüş etin ağır kokusu binanın dört bir köşesine sinmişti; kasapların dışında Joppy'nin barında oturmayı pek az kişinin midesi kaldırırdı.

Joppy, Bay Albright'a İskoç viskisini getirdi; bana da bol buzlu bir burbon. Kadehleri tezgâha bıraktıktan sonra, bana döndü: "Bay Albright, küçük bi iş yaptır- çak birini arıyo, Easy. Kendisine senin çalışmak ve bi ipotek ödemek zorunda olduğunu söyledim; şu evin borcunu yani."

"İşin zor," dedi Bay Albright bir kez daha başını sallayarak. "Büyük patronlar, çalışan ve bir yerlere gel- mek isteyen birinin halinden anlamaz, onu umursamaz- lar."

"Çok doğru; Easy hep durumunu düzeltmeye çalışır. Gece okuluna gidip belgelerini aldı, soona da bi üni- versitede bilem eğitim gördü." Joppy konuşurken bir yandan da mermer tezgâhı siliyordu. "Ayrıca bi savaş kahramanıdır. Patton'nan birlikte savaşa katıldı. Hem de gönüllü olarak! Bilirsin işte, kendisi epiyce kan görmüştür."

"Doğru mu, bu?" dedi Albright. Hiç mi hiç etkilen- memişti. "Neden gidip bir yere oturmuyoruz, Easy? Şu pencerenin önüne, örneğin?"

Joppy'nin pencereleri öyle kirliydi ki, dışarıyı, 103. Cadde'yi asla göremezdiniz. Ama camın önündeki par- lak kırmızı, küçük masalardan birine oturunca en azın- dan gün ışığının donuk kızartısından yararlanabilirdi- niz.

"Ödemen gereken bir kredi borcu var, demek? Bü- yük bir şirketten daha kötü bir şey varsa, o da bir ban- kadır. Paralarını ayın birinci günü isterler, bir tek öde-meyi kaçırırsan bile, polis ayın ikinci günü kapına daya- nır."

"Bu konular sizi neden ilgilendiriyor, Bay Alb- right? Kabalık etmek istemem, ama tanışalı beş dakika oldu ve siz hakkımdaki her şeyi öğrenmek istiyorsu- nuz."

"Pekâlâ; yanlış anlamadıysam, Joppy çalışmak zorunda olduğunu, yoksa evini kaybedeceğini söyledi."

"Bunun sizinle ne ilgisi var?"

"Yalnızca bir çift uyanık göze ve benim için küçük bir iş yapacak birine ihtiyacım var, Easy."

"Peki, siz ne iş yapıyorsunuz?" diye sordum. Hemen o anda ayağa kalkıp oradan çıkmam gerekirdi, ama şu kredi konusunda haklıydı. Bankalar konusunda da öyle.

"Eskiden, Georgia'da yaşarken avukattım. Ama şimdi dostlarına ve dostlarının dostlarına iyilik eden, sıradan biriyim."

"Ne tür iyilikler?"

"Bilemiyorum, Easy." Geniş, beyaz omuzlarını silkti. "Kimin neye ihtiyacı varsa. Diyelim ki, birine bir haber göndermek istiyorsun, ama bunu bizzat yapmak... hımm... işine gelmiyor; bu durumda beni çağırıyorsun, ben de işi üstleniyorum. Benden istenen her işi yaparım, bunu da herkes bilir; dolayısıyla çok meşgul biri olduğum söylenebilir, anlıyor musun? Bu nedenle de bazen işi yaptıracak bir yardımcıya ihtiyacım oluyor. İşte sen tam burada devreye giriyorsun."

"Nasıl, peki?" diye sordum. Albright'ı dinledikçe, onu Texas'tayken görüştüğüm bir arkadaşıma daha çok benzetiyordum –adı Raymond Alexander'dı, ama ona *Mouse*¹ derdik. Mouse'u salt düşünmek bile dişlerimi kamaştırmıştı.

"Birini bulmam gerekiyor; belki birileri aramama yardım eder diye düşündüm."

"Peki, kim bu-?"

Sözümü kesti: "Easy. Çok yerinde soruları olan, zeki bir adam olduğunu görebiliyorum. Sana bu konuda daha çok bilgi verebilirim, ama burada değil." Gömleği-

¹ (İng) Fare. (Çev.)

nin cebinden beyaz bir kartla beyaz mineli bir dolmakalem çıkardı. Üzerine bir şeyler yazdığı kartı bana uzattı.

"Joppy ile benim hakkımda biraz konuş, denemeye karar verirsen bu akşam beni görmeye gel; işyerime, saat yediden sonra, ne zaman istersen."

İçkisini bitirdi, gülümsedi, sonra doğruldu, manşetlerini düzeltti. Panama şapkasını başına yerleştirdi, barın arkasında sırtıp duran Joppy'yi selamladı; Joppy de ona el salladı. Sonra, Bay DeWitt Albright akşamüstü içkisini yuvarlamış bir gedikli gibi Joppy'nin barından çıktı.

Kartta süslü harflerle adı yazıyordu. Altına adresini yazmıştı. Adres kent merkezindeydi; Watts'dan oldukça uzak bir yer.

Bay DeWitt Albright'ın ısmarladığı içkilerin parasını ödemediğini fark etmiştim. Öte yandan, Joppy'nin hiç de hesabı dert edermiş gibi bir hali yoktu.

2

"Bu züppeyle nerde tanıştın?" diye sordum Joppy'e.

"Onu tanıdığımda hâlâ ringdeydim. Tıpkı dediği gibi, savaştan önce."

Joppy hâlâ barın gerisindeydi; koca göbeğini tezgâha yaslamış, mermeri parlatıyordu. Kendisi de bir bar sahibi olan amcası on yıl önce, Joppy'nin ringi bırakmayı kararlaştırdığı günlerde, Houston'da ölmüştü. Joppy bu mermer tezgâhı alabilmek için onca yolu katedip doğduğu kente döndü. Üst katta işyerini açabilmek için kasaplarla çoktan anlaşmıştı; yapacağı tek şey, gidip bu mermer tezgâhı almaktı. Joppy boşınlı biriydi. Başarılı olabilmek için, başarısını kanıtlamış olan amcasından bir parçayı işine katması gerektiğine inanıyordu. Joppy bulabildiği her boş dakikayı bu tezgâhı silip parlatmaya harcardı. Tezgâhın yakınlarında patırtı çıkarılmasına izin vermez, tezgâha bir şişe ya da ağır bir şey düşürdüğünüzü gördüğü an tepenizde biter, zarar olup olmadığını kontrol ederdi.

Ellisine yaklaşmış olan Joppy iriyarı bir adamdı. Elleri bir top tutucunun siyah beysbol eldivenlerine benziyordu; iri kasları gömleğinin dikiş yerlerini patlatacak gibi gererdi. Yüzü ringde yediği yumruklar yüzünden yamru yumruydu; iri dudaklarının çevresindeki

Walter Mosley

MAVİ ELBİSELİ ŞEYTAN

Yıl 1948; yer Los Angeles; kahramanımız *Easy Rawlins*: Savaşa katılmış, son işinden kovulmuş, genç bir zenci. Bir ev sahibi olabilmek için bankadan aldığı kredinin ödeme günü hızla yaklaşıyor; çaresiz kalan Easy, sarışın bir şarkıcıyı arama görevini üstleniyor. Bu karışık, ürkütücü kentte arayışını sürdürürken, en büyük yardımcısı, *Ölümcül Mouse*. Birlikte karanlık sokakları arşınlıyor, zaman zaman eğlendirici, ama çoğunlukta korkutucu, kesinlikle beklenmedik olaylarla karşılaşılıyorlar. Şu anda New York'ta yaşayan, yazarlık, bilgisayar programcılığı ve çömlekçilik yapan, 1952 doğumlu *Walter Mosley*'in yalın, ama doyurucu; akıcı, ama gergin üslubunda pek az yazarın ulaşabildiği o özel, müzikal ritmi duyabiliyoruz; *Mavi Elbiseli Şeytan* şaşırtıcı, sürükleyici bir roman. Amerikan polisiye yazınına yeni kazandırdığı zeki, komik ve duyarlı kahramanın ağzından, siyah ile beyaz dünya arasındaki uzaklığı abartısız ancak çarpıcı bir dille vurguluyor. "*Mavi Elbiseli Şeytan*'ı hiç bitmemesini dileyerek, bir oturuşta okudum," diyor ünlü edebiyat eleştirmeni *Jonathan Kellerman*.

Kapakdaki resim: STEVE JOHNSON

